30. szám Budapest, 1908 julius 24. V. évfolyam

MAGYAR VASUTAS

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény cimzendő.

Megjelenik minden héten pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — —.80 kor. | Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — 2.40 „ | Egyes szám — — — — —.20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Lapunk legközelebbi száma szombaton, augusztus hó elsején jelenik meg.

A nagykanizsai tanulság.

A szentkoronások figyelmébe.

Tessék utána nézni az 1907. évi február hó 1-én megjelent lapunknak. Akkor is a fenti cimet adtuk vezető helyen álló cikkünknek. Csakhogy akkor a *Dv.* igazgatósága figyelmébe ajánlottuk és igy kezdtük:

„Ami vasárnap Nagykanizsán lefolyt nagy, szép és mindenek fölött tanulságos tüntetés volt. Tanulságos mindenkire nézve, aki a vasutas-ügyek iránt érdeklődik, de főképpen nagy tanulságokat merithet a Déli vasut igazgatósága.“

Ami most vasárnap történt, az nem volt, sem nagy, sem szép, de tanulságos tragikomédia volt. Tanulhatnak belőle a déli vasutasok, a szentkoronások és a dolgok ilyetén rendén az igazgatóság is. Ez tanult a vasárnapi komédiából a legtöbbet és mindamellett a tandijat nem ő, hanem az alkalmazottak fizetik meg.

A vak is láthatta, nogy mily furcsán viselkedett a szentkoronás szövetség érdemes vezetősége a déli vasutas *tagtársak* mozgalmával szemben. Először vezette a mozgalmat, lelkesitette, bátoritotta őket, jogosnak és méltányosnak mondotta ki a mozgalmat; de amikor a dolog kezdett komoly lenni, akkor a régi recept szerint egyszerüen ajtót mutatott nekik. Szakasztott ugyanaz az eset, mint ami a szerencsétlen villamos vasutasokkal történt. Amig jó privátdinerek voltak és nem tettek egyebet, mint hogy pontosan fizették a tagsági dijakat és éljenezték a szakállgróf fecsegését, addig *kedves tagtársak* voltak. Amikor azonban szoritották a szentkoronás vezetőséget, hogy tegyen is értük valamit, akkor mint *élhetetlen, lázadó csürhét* felháborodva lökték ki maguk közül, azt mondván, hogy *voltaképpen ugysem igazi vasutasok.* Hasonló sors éri most majd a déli vasutasokat is.

A szentkoronás szövetség hivatalos lapja minden kétséget kizáró módon adta tudtára az elégedetlenkedő szentkoronás déli vasutasok nak, hogy ámbátor mind helyes és mind jogos az, amit követelnek, azonban *a szövetség nem arra való, hogy a harcba szállani készülő tagokat támogassa,* hanem igenis arra való, hogy lakájszolgálatokat tegyen oly felfelé törekvő politikai akarnoknak s inkább pusztuljon bele az egész vasutasság, mintsem hogy a grófi elnököt bizonyos periodusokban megillető tömjénfüstből és bizalomnyilatkozatokból csak egy parányi kis részecske is elmaradjon. El kell ismernünk, hogy az uj ügyvezető alelnök fényesen állotta ki a vizsgát.

A szentkoronás szaklap vezércikke a legfényesebb bizonyiték, hogy a grófi elnök és az ügyvezető alelnök nagyon jól megértik egymást. Mert ahoz igazán nagy foku naivitás kell, amit *Krammer* ur Nagykanizsán a déli vasutasoknak mondott, hogy t. i. ***az egész vezércikk csak egy szerencsétlen fogalmazvány,*** *amelyhez — legalább az ő szavai szerint — a vezetőségnek semmi köze sincsen.* (Mit szól ehez dr. Fábián?) No már kérjük, furcsa világitásba helyezi akkor a tisztelt szentkoronás alelnök ur az egész vezetőség szellemi képességét, ha azzal gyanusitja meg, hogy a cikk tartalmát nem ismerte, mert ezzel csak azt bizonyitotta volna be, hogy az egész vezetőségben nincsen egyetlen egy józanul gondolkodni tudó koponya. Ezt pedig mi sem állitjuk Ellenben igenis állitjuk, hogy *az ominózus cikk tartalmát nemcsak, hoyy ismerte az egész szentkoronás vezetőség, hanem egyenesen az ő határozata alapjan iratott meg, amelyre a szentesitést maga Krammer ur is megadta,* sőt az imprimaturt meg éppen a szakállgróf adta meg rája. Különben pedig furcsának is tartanók, ha egy szövetségi lapban olyan cikk jelenhetnék meg ellenőrizetlenül, amelyik a szövetség létérdekeivel egyenesen ellentétben van. Nem, ezt nem állithatja józan észszel az ügyvezető alelnök ur már csak azért sem, mert hiszen országvilág tudja, hogy a szakállgróf tudta nélkül még egy szentkoronás hajszál sem hullhat le a fejről, előzetes és méltóságos jóváhagyás nélkül. Hogy azonban milyen szilárdan áll az erkölcsi alap a szentkoronás szövetségben, arra is nagyon jellemző eset történt Nagykanizsán.

Amikor *Krammer* ur látta, hogy a szentkoronás vezetőségnek vesztett ügye van a déli vasutasok előtt, bünbakul egyedül csak *Wonyafkát* állitotta oda, ugy vélekedvén valószinüleg, hogy *Wonyafka* feje elég kiengesztelő áldozat lesz a déli vasutasok előtt s ezzel a többi vezetők kijutnak a csávából. Csakhogy *Wonyafka* ur feje nagyon vékony rekompenzáció ám azokért az elvesztett eredményekért, amelyeket nemcsak *Wonyafkának,* hanem *Krammer* urnak és a többi főszentkoronásnak is szolidárisan a déli vasutasokkal kellett volna kiküzdenie. Láthatta *Krammer* ur, hogy a déli vasutasok is igy gondolkodtak és pedig nagyon helyesen. Mikor a ráknak nagyon kellemetlen lesz az ollója, akkor elhajitja magától. A ráknak ezt az elmés szokását eltanulta ugylátszik a szentkoronás vezetőség is; ha valaki a vezetőség közül kezd a többire nézve kellemetlenné válni, kihajitják maguk közül.

Láttuk mi már ezt akkor is, amikor a *Független Magyarország* püfölgette a szentkoronás vezetőséget; valóságos fejbörze fejlődött ki ebből az alkalomból s csakhogy az egyiknek békéjét ne zavarja, készségesen kiszolgáltatta a másiknak fejét csereképpen

Ez alkalommal tehát *Wonyafka* bőrén keresztül akart a felelősség alól kibujni az a vezetőség, amely a déli vasutasok összes mozgalmaiban magának vindikálta a vezetőszerepet; minden kerületi gyülésen hivatalosan képviseltette magát s arról is tudunk, hogy egyes hevesebb vérü szentkoronás vezérhősök még az ajtóberugásoktól sem rökönyödtek egykor vissza s a sörös kriglik harcias zörgése kőzepette fogadták meg, hogy „elbánnak *a piszkos Dv. igazgatósággal.*“ S most? Most az ágy alá bujtak a vitéz kuruc leventék s ha déli vasutast látnak, ráfogják, hogy nem ismerik, hogy soha se söröztek együtt s hogy az is kötni való futóbolond, aki azt meri állitani, hogy ők, a kurucok, valaha is be akarták volna rugni az ajtót. Egyszóval, a déli vasutasok eseténél is bebizonyult, hogy amely tyuk sokat kárál, az keveset tojik

Gyönyörü egy szervezet az, amelyik akkor fordit hátat a segitségre szoruló testvéreknek, amikor istentől; embertől elhagyatva, csakis az ő általuk fentartott szervezet védőkarjaiban bizakodhatnak s ha ebben is csalódnak akkor nem marad más hátra, mint — csüggedve lemondani s kiszolgáltatni magukat kényrekegyre.

Avagy, van még valami hátra? . . . Van, *igenis van! Férfiasan, becsületesen odaállani abba a csatasorba, amely ma egyedül küzd a jobb jövőért, minden frázis, minden nagyhangu igéret nélkül; ahol nem félbenmaradt politikusok igéretei adnak a szervezetnek erőt, hanem maguknak a szervezet tagjainak férfiassága és egyetértése.* Ahol a vezetők nem apró csecsebecsékkel megvásárolható gyarló alakok, hanem a gazdasági és az emberi jogokérti küzdelmekben tüzpróbát kiállott becsületes férfiak. Akik soha sem azt hirdetik — mert hiszen becsületes ember nem hazudik —, hogy ők csinálnak meg mindent, mert ezt jóhiszemüen nem is mondhatják, tudatában annak, hogy ami elérhető és kivivható, azt nem a vezetők tekintélye és politikai avagy egyéni sulya vivja ki, hanem csakis az osztálysorsosok megbonthatatlan összetartása.

Mi mindenesetre baráti jobbot nyujtunk a cserbenhagyott déli vasutasoknak most is, mint nem olyan régen, hasonló alkalomból kifolyólag szintén nyujtottunk s nem vettük tőlük rossz néven, hogy spanyol grandokhoz méltó büszkeséggel néztek el akkor a fejünk fölött.

Akkor még nem tudták, hogy grófi elnökük nem egyéb, mint egy politikai krampusz, akitől ma már a gyerekek sem félnek s aki már azért is majd kibujt a bőréből örömében, mert *Bráhm Miksa* lovag a grófi kilencágu koronás levélére egyszer kivételesen választ is adott.

Sokat, nagyon sokat irhatnánk még a nagykanizsai tanulságról. Minek tegyük? Kinek tegyük?

„Aki józaneszü és nyilt szemü — irtuk 1907 február 1-én — mindezt a tanulságot levonhatja a nagykanizsai *„gyülésből“*.

A déli vasuti szentkoronásoknak módjukban van még bizonyitani, hogy nem tartoznak azok közé, akik semmit sem tanulnak és semmit sem felejtenek.

Egyről-másról.

A közös konyha kinyitott, a nyomda becsukott. Minthogy azonban holt bizonyos, hogy a közös konyha másodszor is be fog csukódni, kiváncsiak vagyunk rája, hogy akkor mit nyitanak ki majd a szentkoronások?

Mert az bizonyos, hogy ugynevezett jóléti intézményeik eddig még mind csütörtököt mondottak, ámbátor, hogy olyan *közgazdasági szakember* irányitja őket, mint *Kunitzer Antal.* Van-e, ki e nevet nem ismeri? A Konzumjaik bukófélben vannak; a nagy garral meginditott *háziipari tanfolyamról* pedig most feltünően keveset beszélnek, aminek valószinüleg az lesz az oka, hogy tanácsosabbnak látják addig róla nem beszélni, amig más oldalról nem hozakodnak elő vele.

De ezek most mind mellékes dolgok, apró semmiségek ahoz képest, ami a szentkoronások szemefényével, *Sarlay János* büszkeségével, a nyomdavállalattal történt. *Eladták.*

A *„Vasutas Szövetség“* ezentul Batthyány gróf szakállát kizárólagosan a gróf ur családi nyomdájában fogja dicsőiteni, mert a külön e célra vásárolt nyomda végelgyengülésben kimult. *Megbukott.*

Pedig, de szép története volt ennek a nyomdának. Rövid, de viharos volt élete. Megszületésének körülményeit nagyobb titokzatosság veszi körül, mint a szentháromság titka. Kérdezzék csak meg *Sarlay Jánost* és *Abarbandl Salamont*, akik bábáskodtak a megszületésnél. Ők beszélhetnének, ha akarnának. Még a *„Deutschról“* is. Aki élő alak volt, nem eszmeszülemény, akinek részére a jó öreg *Sarlay János* bácsi személyes garanciájára fizette ki a szentkoronás pénztár a *3000 korona proviziót*, de akit azért a jó *Sarlay János* bácsi még sem tudott előállitani, amikor kellett volna, mert hát honnan a pokolból ásta volna elő ebben a nagy Szodomában? S ez a szép reményekre jogositó vállalkozás akkor csukja be a boltot, amikor a születési nehézségekben ludasoknak találtak már régen visszavétettek a terebélyes grófi szakáll mindent eltakaró kivánatos árnyéka alá.

A jó öreg *Sarlay János* bácsinak olajba festett portréját az a nemeslelkü gróf avatta fel, akinek portréját meg viszont *Sarlay János* bácsi segitett hosszas harcok után megörökittetni. Pedig a nyomdavásárlás rejtelmes harcai közepette ugyancsak furcsa véleményeket szoktak egymásról nyilvánitani. De aztán kibékültek s a hazaszeretet szent hevületében ujból egyesülve egymással, megfogadták, hogy ők ketten megmentik Magyarországot, s hogy kiirtják a szocialistákat. Ha nem sikerült nekik, nem rajtuk mulott.

Nos hát ennek a rejtelmesen megszületett nyomdának az elhalálozása is éppen olyan titokzatos körülmények között ment végbe, mint a születés. *Egyszerüen eladták.*

A puszta ténynyel magával be is számoltak, de a körülményekről bölcsen hallgatnak. Meg vagyunk ugyan győződve róla, hogy ez esetben jóhiszemü emberek kötötték meg az üzletet, de *különösnek találjuk, hogy sem az összeget, amiért eladták, sem pedig a vevőt meg nem nevezték.* Pedig a tagokra nézve ez is fontos dolog volna, mert elvégre az egész „üzlet“ végeredményében a tagok zsebének a rovására megy. De ránk ez nem tartozik; mi csak arra vagyunk kiváncsiak, hogy: *minő felhatalmazás alapján adtak tul egy vállalaton, amelyről eleddig azt kürtölték, hogy kitünő és hogy virágzik.*

Azután, hogy ki vette meg?

Róna ur vette meg?

Hol lakik Róna ur?

Nem „strohmann“ volt Róna ur?

Mit értenek *„előnyös“* eladás alatt?

Mekkora összegért adták el?

Az *„Európának“* nincsen semmi köze hozzája?

Mi lesz *Abarbandl Salamon* urral?

Róna urnál fogja vezetni a nyomdát?

Egy évig csak?

És azután?

A nyomdavezető ur kimaradt az üzletkötésből?

Hangsulyozzuk, hogy az eladás körül kizártnak tartunk minden visszaélést, hiszen egyénileg megközelithetlen emberek voltak az üzletkötésnél jelen s csak azért tettük fel a kérdéseket, mert ennél az alkalomnál jobb többé soha kinálkozni nem fog, hogy a rejtélyes Deutsch ur a kellemes titokzatosságból hirtelen kiugrasztassék. Hogy pedig a szentkoronások mekkora balekok voltak, azt abból is láthatja a nyájas olvasó, hogy *egy ócska nyomdát csak azért vettek meg, hogy azt teljesen jó és üzemképes állapotba helyezve fele áron eladhassák egy élelmes vállalkozónak.* Hja! Grófi elnökük nagy közgazdász ám!

*

Mikor az embernek melege van, nagyon természetes, hogy ugy védekezik ellene, ahogyan tud. Okos emberek igyekeznek a hőmérsékletnek megfelelően ruházkodni s minthogy okos emberek akadnak a Máv. altisztjei között is, tehát az afrikai hőség idején vászonzubbonyt kezdtek viselni a komisz daróc hacuka helyett. Józan gondolkodása ember ezen nem is akad fenn. Igen ám, de az aranygalléros uraknak nincsen semmi közük a józan észhez s igy történt, hogy egyik nagyobb budapesti pályaudvaron egy bornirt agyu hivatalnok panaszt emelt az állomásfőnök előtt az altisztek ellen, mert lévén az altisztek legalább is olyan okos emberek, mint a hivatalnok ur, vászonzubbonyt viseltek szolgálat közben. Mivel hogy melegjük volt, legalább is annyira melegjük, mint a csirkeeszü hivatalnok urnak, mert hiszen azt talán bizonyitani sem szükséges, hogy valamicskével többet és jobban dolgoztak és dolgoznak, mint az önérzetében sértett hivatalnok ur.

Az állomásfőnök ur, kinek bölcsessége különben is közismert, nagyon természetesnek találta, hogy az altiszt nem járhat olyan zubbonyban, mint a hivatalnok ur. Mert ez sérti a hivatalnoki önérzetet és tekintélyt. Rendben van. Szép az önérzet még akkor is, ha lefelé nyilatkozik meg. De még szebb, ha felfelé is mokányember tud lenni az ember. Már pedig az aranygallérjukra annyira büszke hivatalnok urak ugyancsak nem büszkélkedhetnek az önérzet erényével.

Az bizonyos, hogy az altisztek között az önérzet ma már lényegesen magasabb fokon áll, mint a hivatalnok urak között s az is bizonyos, hogy olyan arcpiritó modorban ma már nem mernek a főnök urak tárgyalni az altisztekkel, mint a zubbonyos önérzetü hivatalnok urakkal. S a zubbonyukra önérzetes hivatalnok urak, mint a megkorbácsolt vadászkutya, 10 perc mulva már alázatos farkcsóválással keresik annak a sinbasának a kegyeit, aki 10 perccel előtte őket még következmények nélkül arculköpte. Ezt elbirják viselni, de azt már nem, hogy az altisztek is olyan szövetü zubbonyt viseljenek, mint a hivatalnokok még abban az esetben sem, ha a rangkülönbség egyébként 10 mértföldnyiről észrevehető.

Hogy a főnök urak imitt-amott a hivatalnok urak felfogását teszik magukévá, az nem fontos ránk nézve, hiszen nagyon jól tudjuk, hogy az ész és az okosság forditott viszonyban szokott állani a Máv. főnök uraknál azelőtt is és most is s azt is tudjuk, hogy minél korlátoltabb valaki, annál jobb szolgálati főnök lesz belőle; fontos azonban ránk nézve az, vajjon fent is olyan bután gondolkodnak afölött a különben jelentéktelen kérdés fölött, mint lent, avagy belátják, hogy ha már arról van szó, hogy kiket illet meg jobban a vászonzubbony, akkor azoknak engedik meg a viselését elsősorban, akik az időjárás viszontagságainak jobban vannak kitéve s többet dolgoznak, mint azok, akik még rendelkezni se tudnak jól, dolgozni pedig sehogy sem tudnak s még ezt is nagyobb kényelemben akarják csinálni, mint azok, akiknek szaktudása és munkaképessége szokta őket kirántani legtöbbször a kátyuból. Különben amilyen emberséges világot élünk, arra is el lehetünk készülve, hogy a felsőbbség is ráhelyezkedik a hivatalnok és főnök ur álláspontjára s igy az aranyzsinoros hülyeség felsőbb szentesitést is nyerhet.

Megjegyezzük még, hogy a legkonzervativabb osztálynál, a katonaságnál is már régen szakitottak a hagyományos butasággal s még a legénységi állomány is olyan szinü nyári öltözetet visel, aminőt a tisztek viselnek anélkül, hogy akár a hadsereg szellemén, akár a tiszti kar önérzetén bármiféle csorba is esnék. Csakis a Máv.-nál akadnak még vizenyős tartalmu koponyák, akik nem birnak beletörődni abba, hogy ami nekik jó, az másoknak is jó és célszerü s csakis a Máv.-nál akadnak még ma is olyan tökfilkók, akik tekintélykérdéssé avatják még a vászonzubbony viselését is.

SZEMLE.

Szenet vegyenek!

Még csak a kánikulában vagyunk, de már a Máv. felhivást adott ki, hogy tessék a télire való szenet beszerezni. Ez a felhivás *az összes alkalmazottakhoz* szól, de mégis csak a *Hivatalos Lap*-ban jelent meg és igy szól:

175.728/908. AIII.

Tüzelőanyagoknak a nyári hónapokban való kivételezése.

(Felhivás az összes alkalmazottakhoz.)

A kályhafütési célokra szolgáló porosz-sziléziai szenek a nagyobb forgalmi időszakban a kassa—oderbergi vasut vonalain rendszerint beálló forgalmi nehézségek miatt nem szállithatók kellő mennyiségben.

Ezért és mert különösen a budapesti szertárak szük rakhelyein annyi szén el nem helyezhető, hogy abból az évről-évre fokozódó nagy szükséglet az év utolsó negyedében késedelem nélkül fődözhető, — felhivjuk az alkalmazottakat, hogy téli kályhaszénszükségleteiket lehetőleg már julius—augusztus hóban szerezzék be.

Kivánatos a hazai bányákból is a kályhaszénszükségletet már lehetőleg a nyári hónapokban beszerezni, mivel az őszi nagyobb forgalmi időszakban ezen szenek is csak korlátolt mennyiségben lesznek szállithatók.

Ez alkalommal felhivjuk a házgondnokságokat arra, hogy a hivatalos helyiségek fütéséhez szolgáló szénmennyiségeket is már a nyári hónapokban helyezzék el a pincékben.

Budapesten, 1908. évi julius hó 9-én.

Az elnök helyett:

Neugebauer Viktor,
miniszteri tanácsos, igazgató.

Most már csak pénz is kellene, amiből az egész télre szóló tüzelőt ki is fizethetné a vasutas. Akkor aztán csakugyan kacagva várhatnók a telet.

*

Egy kinevezett szaktársunk irja a következőket:

Hogy mily apróságokra kiterjed a máv. direktorjának figyelme, szinte bámulatos. A héten a jó öreg hivatalos felhivja az alkalmazottakat, hogy jóelőre vásároljanak szenet, mert a télen bajosabb lesz. Csak egy kár van benne, hogy a felhiváshoz a máv direktorja egy-egy pénzes utalványt nem csatolt. A szénhez hozzá jutunk, ha bajosan is, de a szénhez szükséges pénzhez nehezebben.

Gondoskodhattak volna máskülönben arról is, hogy a kinevezett kartársaink is, különösen a szolgák és az altisztek is kapjanak részletfizetésre szenet. Ezen vasutasoknak se oly fényes a jövedelmük, hogy nagyon reájuk ne férne a részletfizetés kedvezménye. Melyik kisebb javadalmazásu vasutasnak van 20—30 forintja egyszerre lefizetni valója? És ha van, csak ugy van, hogy egyéb más oldalon elvonja magától. Igen komolyan foglalkozzanak ez ideával az illetékes körök, ha nem volt akadálya a munkásoknál, nem lehet a kinevezetteknél sem.

Egy órára 42 korona.

Akiknek szemébe ötlik cikkünk cime, azt fogja talán hinni, hogy a Máv. jóakaratából vagy bőkezüségéből kifolyólag kapta ezt talán egy munkástársunk. Dehogyis! A fenti cim azon esetre vonatkozik, amikor 21 munkástársunkat a Budapest nyugati pályaudvaron egy, egyórai iskolábóli elmaradásért 2—2 koronával megbüntettek.

Végiglapoztuk az uj szolgálati pragmatikát, de iskoláról, oktatásról semmiféle paragrafus nem intézkedik.

A vasutintézet érdekei megkivánják azt, hogy az összes szabályokat és utasitásokat ismerjék alkalmazottai, erre pedig hosszabb gyakorlat és kötelező szakvizsgák készitik elő. Ezen szempontok eléggé indokolják a ma még mindig céltalanul fennálló heti és havi iskoláztatásnak felesleges voltát.

Ha megkérdezünk egy vasutast, hngy milyen ismereteket sajátitott el az ott eltöltött órák alatt, azt felelné semmit.

A vasutasság zöme kénytelen-kelletlen, teljesen kimerülve, pihenőidejétől megfosztva megy ezen oktatásokra s igy nem is csoda, ha ezen iskoláknak semmi céljuk és eredményük sincs. Kiváló orvosprofesszorok rámutattak már arra, hogy tulcsigázott, fáradt ember agya semmiféle szellemi tornában részt venni nem képes.

Volna ennek egy más módja. Tessék az oktatásra szánt anyagot, rendeleteket irásban kiadni, ennek több is lesz az eredménye, mert ha azonnal nem is, de ha kis ideje kinálkozik a vasutasnak, akkor azt át is nézi és megjegyzi magának. De ha már minden Máv. alkalmazottat, habár jogtalanul is, megbüntetnek ezért, ugy kétszeresen jogtalan munkástársaink iskolába kényszeritése és megbüntetése. Ennek kiszabásánál hiányzott a pragmatika 44. §-ának szem előtt tartása. A büntetés eképpen szól:

N. N. csoportvezetőnek

Budapest, nyugati.

A VI. hó 16-án megtartott iskoláztatástól indokolatlanul elmaradt.

Ezen mulasztásáért 2 koronára büntetem meg.

Daróczy felügyelő. *Bleuer* főellenőr.

A csoportvezetőnek, vagyis raktári előmunkásnak, *aki altiszti szolgálatot teljesit*, 2·40 és 2·60 kor. a napibére, méltánytalanság akkor őket 2 koronával büntetni már azért is, mert még kinevezett kartársaikról sem szól bármily pragmatika vagy rendelet a munkások kötelező iskoláztatásról.

Hányszor hivatkoztak ezen szegény csoportvezetők arra, hogy ők altiszti állást töltenek be és mint ilyenek kérik az ezeknek járó kedvezményeket, mint pl. arcképes igazolvány, szabadjegy stb., ilyenkor mindig azzal utasitották el őket, hogy ők *csak munkások*, nekik mindez nem jár. Felhivjuk az üzletvezetőség irányitói figyelmét ezen jogtalan eljárásra.

—

A zágrábi üzletvezetőség panamája.

A Népszavához egy olvasója hosszu levelet intézett, amelyben hányattatásairól, a vele elkövetett igazságtalanságokról mond el szomoru dolgokat. Egyébként sablónos magánérdekü panaszokat tartalmazó levelének van egy része, amely a nyilvánosságot is érdekli. „Most, hogy Amerikából hazajöttem — irja — a vasuthoz akartam bejutni. Zágrábban kiszálltam, beszéltem künn Stankovics titkárral, de a titkár ur pénzt kért tőlem; azt nem adhattam, de kértem legalább a semlegességet; azt meg is tette s vizitkártyájára irt horvátul Marton felügyelőnek, vele beszéltem s értesitett, várjam meg délben egy helyen. Meg is tettem. Elmentünk a parkba s ott négyszemközt 200 forintot kért, amit én meg nem adhattam, de mondtam: talán részletben. Kivett egy kártyát s egy Máv. hivatalnok kezdőbetüit irta reá és a kávéházat, melybe az járni szokott, de összetépte és azt mondta: „Menjetek Poncius-Pilátushoz, a hatalom velünk van, ha kell, információt adhatok“ stb. Erre otthagytam. Megróbáltam álláshoz jutni igy, protekció nélkül, de visszautasitottak. Az üzletvezetőség pénzért meg tesz mindent. Itéljen a nagy nyilvánosság a Máv.-nak erről a rendszeréről. — *S. M.*, volt tiszti tanfolyamista távirász.“

Még ezidő szerint nem érkezett cáfolat erre a levélre. Pedig várjuk.

—

A Máv. vállalati betegsegélyző pénztára.

Ismeretes dolog, hogy a szervezett vasutasok a vállalati betegsegélyző pénztár közgyülésén fényes győzelmet arattak a szentkoronás gyászvitézek fölött. A pénztár igazgatóságába és a felügyelő bizottságba egytől-egyig elvtársainkat választották be, akik ott öntudatos emberekhez méltóan meg is fogják állani helyüket.

Az 1907. évi XIX. t.-c. alapján a pénztárigazgatóság fele a munkaadó kiküldötteiből kerül ki. A törvény életbeléptetése előtt, mig nem volt paritás más betegpénztárnál, a Máv.-nál azonban már akkor is volt, igy tehát tulajdonképpen nincs is változás. Változás csak annyiban van, hogy most tulajdonképpen lehetővé van téve, hogy a munkások érdekképviselete, ha kisebbségben is, de képviselve legyen a pénztár igazgatóságában.

A Máv. igazgatósága, mint munkaadó, a legutóbbi Hivatalos Lapban teszi közzé azok névsorát, kiket saját megbizottaiul kinevezett.

A rendelet következőképpen szól:

157261/908. Aic.

Vállalati betegsegélyző pénztárunk önkormányzati szerveinek megalakulása tárgyában.

Betegsegélyző pénztárunk az 1907. évi XIX. t.-c. alapján vállalati betegsegélyző pénztárrá alakulván, a törvény rendelkezéseihez képest a munkaadó és a biztositott alkalmazottaknak a pénztár önkormányzati szerveiben való egyenlő arányu képviseletéről kellett gondoskodni.

Ehez képest a magyar királyi államvasutak, mint munkaadó, a vállalati betegsegélyző pénztár igazgatóságába rendes tagokul:

Littke Jenő titkár, ügyosztályfőnököt,
Dr. Mautner Aladár s.-titkárt,
Tompos István ellenőrt és
Varga Pál főfelügyelőt;
póttagokul:
Dr. Okruczky Árpád titkárt,
Adorján Sándor titkárt,
Neumüller Alajos ellenőrt és *Barthos* Hugó müszaki dijnokot;
a felügyelő bizottságba rendes tagokul:
Bajza József főellenőrt,
Schmidt Gyula főellenőrt és *dr. Urbanovich* Arisztid fogalmazót;
póttagul pedig:
Mérő Jakab ellenőrt jelölte ki.

A biztositott alkalmazottak a pénztár 1908. évi junius hó 14-én tartott rendes közgyülésén a pénztár igazgatóságába megválasztották rendes tagokul:

Kiss Miklós asztalost,
Kenyeres István fényezőt,
Kőmives István asztalost és
Béres József esztergályost;
póttagokul:
Bencsik István munkást,
Csörgits József kocsitisztitót,
Spitzer L. Lajos esztergályost és
Vass István munkást;
a felügyelő bizottságba rendes tagokul:
Berecz Lajos géplakatost,
Halbrohr Mór bádogost és
Pászty Károly bádogost;
póttagul pedig:
Rattay István géplakatost.

Továbbá az idézett törvény 144. §-a értelmében a vállalati betegsegélyző pénztáraknál az elnökség állandóan a munkaadóra vagy annak meghatalmazottjára lévén ruházható, a magyar királyi államvastak, mint munkaadó, *Littke* Jenő titkár, ügyosztályfőnököt, a pénztár igazgatóságának elnökévé kinevezte.

—

Az egyenruha.

Csoda történt az elmult évben. A Máv. vaskalapos urai ugyanis szalonkocsikban államköltségen tett kéjutazásaik alkalmával látva, hogy a külszolgálati személyzetnek, vastag posztóból készült egyenruhájukban, mily borzasztó kinokat kell elszenvedniök a tikkasztó nyári hőségben — megkönyörültek rajtuk és — csodák-csodája — nem zárkózva el egy modern és igazán humánus ujitástól, rendeletileg megengedték, hogy a külszolgálati személyzet nyáron megfelelő rangjelzéssel ellátott fehér vászonzubbonyt viselhessen.

Ezen rendeletet józan észszel nem is lehetett másként értelmezni, minthogy az *rangkülönbség nélkül, az összes személyzetre vonatkozik.* Nem igy a balparti üzletvezetőség basái, akik talán épp ez okból értelmezték másként. Itt semmi egyébről nem volt szó, mint arról, hogy a nagy hőség elleni védekezésül könnyebb nyári ruha viselése engedtetett meg. A koaliciós uralomnak határtalan hatalmát készségesen elismerjük, azonban eddig még nem értesültünk oly rendelet kiadásáról, mely a napot utasitaná, hogy az „A“ és „B“ táblázatbeliekre egyenlő hévvel ne süssön.

Természetes következménye volt fenti rendeletnek, hogy nemcsak a hivatalnokok, hanem a volt altisztek is készittettek fehér vászonzubbonyt. Nosza lett nagy riadalom a szentkoronás demokraták között. Ők, kik irigykedve nézték a nagy Kossuth, Lipót-rendes kis fiának sárga bugyogóját, most felháborodtak azon, hogy „B“ táblázatbeliek is hordanak vászonzubbonyt. Ezt minden erővel meg kell gátolni. Hisz ily módon, a szolgálati jelvények megkülönböztetésében járatlan közönség, összetéveszthetne egy hivatalnok urat egy „B“ táblázatbelivel. Mi lenne akkor a tekintélylyel ebben a mai társadalomban, mely ugyszólván kizárólag a tekintély uralmán alapszik?

Mint minden józan ész elleni és inhumánus cselekedetnél, ugy ez esetben is a balparti üzletvezetőség volt az első, mely a szentkoronás demokraták veszélyezett tekintélye megmentésére sietett. Egy szigoru ukázban megtiltva a „B“ táblázatbelieknek a fehér vászonzubbony viselését. Tette ezt ugyanazon üzletvezetőség, mely a legnyomoruságosabban fizetett *kisegitő fékezőket*, kik jegyvizsgálati szolgálatot teljesitenek — minden jog és méltányosság ellenére — *egyenesen kötelezi, hogy saját költségükön ezüst zsinóros zubbonyt szerezzenek be, bár annak viselésére* — az egyenruhaszabályzat értelmében — *nem is jogosultak.*

A balparti üzletvezetőségnek eme, a kasztrendszert erősitő rendelete annál felháborítóbb, mivel a vászonzubbonyokban, kiki tényleges rangjának megfelelő rangjelzést alkalmazott s igy egyenruhabitorlásról beszélni sem lehet. Érthetőnek találjuk azonban a balparti üzletvezetőség eme állásfoglalását, ha tudjuk, hogy ezen üzletvezetőség vezetői egyszersmind a szentkoronás szövetségnek is vezérei. Csak természetes tehát, ha utóbbi minőségükben állandóan hirdetett demokratikus eszméiket, hivatalos állásukban a szakállgróf szellemében óhajtják megvalósitani.

A szentek, eme rendelet kapcsán — végrevalahára reámutathatnak egy elért eredményre. Ez kétségtelenül az ő vivmányuk. Meg is termé gyümölcsét. Budapest-nyugati pályaudvaron forgalmi szolgálatot teljesit egy *Schwartz Jenő* nevü hivatalnok, kiről rossz nyelvek azt beszélik, hogy intelligens ember. Ez azonban csak galád rágalom, mivel erről, a vele már hosszabb idő óta érintkezni — sajnos — kénytelen kartársai, mitsem vettek észre. Ez a gőgös alak durván neki rontott egyik, vászonzubbonyt viselő altiszt kartársunknak és müveltségére jellemző durva hangon kikelt, ama — sze-

rinte példátlan vakmerőség ellen, hogy egy állomásfelvigyázó ugyanoly szinü ruhát merészel viselni, mint ő, a hivatalnok ur!

Egy magáról megfeledkezett, hepciáskodó és minden emberi érzéstől ment hivatalnok őrjöngése még nem birt volna bennünket arra, hogy ezen kérdéssel bővebben foglalkozzunk, ha ebben egy átkos-rendszer szomoru, de természetes következményeit nem látnók. Ez az egy felhozott eset is elegendő kellene, hogy legyen arra nézve, hogy a Máv. elvakult basái, amennyire ez náluk még egyáltalán lehetséges, végre-valahára észre térjenek. Ime láthatjuk, hogy mily elkeseredést szül az ilyen, tisztára csak rosszakaratból fakadó és emellett még embertelen rendelet. A darabontból hazaffyvá vedlett Szterényi József államtitkár csak a közelmultban, egyik parlamenti beszédében izgatás müvének mondotta a vasutasok elégedetlenségét. Igaza van. Csakhogy az izgatókat nem lent a kis emberek sorában kell keresni, hanem az igazgatóság és üzletvezetőségek perzsaszőnyeges irodáiban. Száz agitátor izgatásának sem lehetne oly fényes eredménye, mint a balparti üzletvezetőség fenti rendeletéhez hasonló intézkedéseknek.

Egy aranygalléros.

—

Már hivatalosan is

észrevették, hogy

a horvát vasuti munkások körében egy idő óta — mint a Kel. Ért. jelenti — *nagyobb foku nyugtalanság észlelhető.* Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állitólag *elrendelte, hogy senki munkára nem alkalmazható, aki a magyar nyelvet nem birja.* A horvát tisztviselők ezt olyformán közölték a munkásokkal, hogy ezentul horvátul velük nem beszélhetnek. A munkások körében ezen állitólagos rendelkezés nagy megütközést keltett, mert attól tartanak, hogy azok, akik a magyar nyelvet nem birják, el fognak bocsáttatni, holott van közöttük sok olyan, kik már évek óta a vasuti munkáknál alkalmazva vannak. Hir szerint ez az intézkedés *még a hivatalos köröket is kellemetlenül érintette, mert alkalmas arra, hogy a magyarellenes hangulatot még csak fokozza.*

Éppen a mult héten irtunk a horvát vasuti munkásságról hasonló értelemben. Most már hivatalosan is tudomást vesznek erről. Mindezideig azonban nem történt semmi olyan intézkedés, amely a *„nagyobbfoku nyugtalanságot“* lecsillapitaná.

Kossuthék hazafiassága abban merül ki, hogy ráparancsolnak a horvát vasuti munkásra, hogy magyarul beszéljen. Mert mintha, aki horvátul beszél, nem is tudná a krampácsot forgatni. Bezzeg más Kossuthék hazafisága Bécs kapui között.

—

Vizsgálatok és bizalomnyilvánitás.

A zágrábi vasuti munkások röpirata megtette hatását. Már tudniillik ugy, ahogy. Valahonnan a széditő magasságból egy vizsgálóbizottság érkezett le, hogy kihallgassa a munkásságot. Legalább ez lett volna a feladata. Ehelyett azonban mást csinált. Átvett egy 300 aláirással ellátott bizalomnyilatkozatot. A ravasz *Szkoupi*-nak esze volt előre! Bizonyitvány állitott magának arról, hogy ő talpig derék ember. Szerette volna azt az alárendeltjét látni, aki ezt a bizonyitványt alá nem irta volna! De szegény főnök is ám az, amelyiknek a munkásai állitanak ki bizonyitványt. És mi lesz a dolog vége? Elhagyják aludni. Amiként a *Hosszu-ügyet* is aludni tennék, ha lehetne.

Kolozsvárt történt az eset, akkoriban bőven is foglalkoztunk ezzel, hogy Hosszu ur visszaéléseket követett el. Olyan dolgokat irtunk meg róla, amelyek annyira igazak voltak, hogy *Hosszu Jenő* mérnök, sajtópert sem mert inditani ellenünk. Pedig mindent megirtunk róla akkoriban, ugy vélekedtek odafenn.

Pedig hát csalódnak. Az ütő kártyák még hátra vannak. Attól tesszük függővé, hogy kijátszuk-e, amilyen a vizsgálat lesz. Ha odafenn elaltatni szeretnék ezt a dolgot, gondunk lesz rá, hogy felélesszük.

Ugy a Skoupi, mint a Hosszu-ügy alkalmas arra, hogy a vasutasok megismerhessék azt a komédiát, amelyet a Máv. aranykráglisai *vizsgálatnak* neveznek. Milyen más volna ez a *vizsgálat*, ha kisemberről volna szó!

—

Halál a sineken.

Rövid távirati tudósitás keretében megdöbbentő katasztrófáról értesitenek bennünket Zalaszentgrótról. A türjei és eötvösi (Zala vármegye) vasutállomások közt borzalmas vasuti szerencsétlenség történt. Az állomások közt hetek óta a pályatestet javitják. Csütörtökön délelőtt egy kavics-szállitó vonatot menesztettek oda, hol a munkások dolgoztak. Ugy látszott, hogy a *vonat érkezését elmulasztották jelezni* és igy történt, hogy a munkások nem vették észre a sebesen közeledő vonatot és folytatták munkájukat. A vonat hat munkáson végigtiport s csak ekkor állott meg. Midőn a szerencsétlen áldozatokat a kerekek alól kiszabaditották, kettő, kiket a vonat irtózatosan megcsonkitott, már halott volt. A másik négy munkás is sulyos sérülést szenvedett.

Ezek is csak a kapitalizmus áldozatai. Vajjon mikor lesz már vége ennek a tömeges proletárgyilkolásnak?

KÜLFÖLD.

A Keleti vasutak igazgatósága, amelynek székhelye *Philippopleban* (Bulgária) van, vérig zaklatja az alkalmazottakat. A bérek és fizetések szerfölött alacsonyak. Jóléti intézménynek nyoma sincs és nem is mutatkozik hajlandónak a társaság, hogy ilyeneket létesitsen. Az utóbbi időben támadt erősebb mozgalom folytán már az elbocsátásokhoz folyamodott az igazgatóság. A legcsekélyebb ok is elegendő, hogy a kiszemelt vasutast minden teketória nélkül megfosszák kenyerétől. Akitől másképpen nem birnak szabadulni, azt folytonosan áthelyezik egyik helyről a másikra, ama hiszemben, hogy az illető belé un a sok zaklatásba s előbb-utóbb vonakodni fog az áthelyezési parancsnak eleget tenni. Ekkor az igazgatóság ezt szolgálat-megtagadásnak tekinthetné.

Most csak kedvező alkalomra várnak az elkeseredett alkalmazottak, hogy megkezdhessék a legmesszebbmenő harcot. Erre az utra kényszeriti őket az igazgatóság, mert a *Keleti vasutak* szervezett személyzete nem türheti szótlanul, hogy legjobb bajtársait megrendszabályozzák.

Lecke a Szamosvölgyi vasutnak.

Amióta a baleset és betegsegélyezésre vonatkozó 1908. évi XIX. t.-cikk életbelépett és ennek már több, mint egy esztendeje, de a vasutak jóformán semmit sem tettek, hogy az uj törvény intézkedéseinek megfelelően rendezték volna a betegsegélyezés ügyét. Ha nagyon a körmükre égett már a teendő, akkor sebtiben olyan intézkedéseket tettek, amelyek nem a betegpénztári tagok, hanem magának a vasuttársaságnak az érdekeit mozditották elő.

Igy tett a Szamosvölgyi vasut is, amidőn 1907 junius 30-án felszámolt. Ezen felszámolás alkalmával a Szamosvölgyi vasut betegpénztára közgyülést tartott és ekkor állapitották meg, hogy mi történjék a betegpénztár 36.064 kor. 92 fillérben megállapitott vagyonával.

Nagyon természetes, hogy a hozott határozatot *az igazgatóság erőszakolta* a közgyülésre, azonban a *M. kir. állami munkásbiztositási hivatal* eme határozatokat *nem hagyta jóvá.*

A nevezett betegsegélyző pénztár közgyülésének azt a határozatát, mely szerint a fenmaradt 36.064 kor. 92 fillér vagyonból 10.294 kor. 74 fillér, mint oly összeg, mely a pénztárnak az 1891. évi XIV. t.-c. alapján történt átalakulása előtt gyüjtetett a Szamosvölgyi vasut napidijas és napibér mellett alkalmazott személyzete részére alakitandó nyugbérpénztár céljaira, 25.770 kor. 16 fillér pedig a betegsegélyző pénztár kebelében létesitendő külön segélyalapra fordittassék, a M. kir. állami munkásbiztositási hivatal *nem hagyja jóvá, hanem oda módositja, hogy az egész fenmaradt vagyon a pénztár által biztos módon tőkésittetvén, annak csupán a kamatai vehetők igénybe* és e kamatok az 1907. évi XIX. t.-cikk 199. §-ának megfelelőleg a pénztár biztositott tagjainak betegség esetében nyujtandó kiegészitő segélyezésére forditandók. E segélyezésnél azok, akik a pénztárnál már 1907. évi julius hó 1-je előtt is biztositva voltak, előnyben részesitendők.

Az igazgatóság ugyanis ugy szerette volna, ha a volt betegsegélyező pénztár vagyonának egyharmad részét egy létesitendő nyugbérpénztár részére menthette volna meg alaptőke gyanánt.

A *Munkásbiztositási hivatal* azonban ehez nem járult hozzá, hanem az egész összegnek csak a kamataiból engedi meg a betegek segélyezését oly esetben, amikor ezek rendkivüli segélyekre vannak szorulva, mint például azok, akik táppénzre az ujonnan alakult betegpénztártól már nem tarthatnak igényt.

Igen érdekesen indokolja meg eme álláspontját a *Munkásbiztositási Hivatal*, amikor azt mondja, hogy a határozatnak azon részét, mely szerint a pénztárnak az 1891. évi XIV. t.-c. alapján történt átalakulása előtt gyüjtött vagyona a vasut napidijas és napibér mellett alkalmazott személyzete részére alakitandó nyugdijalap céljára fordittassék, *a hivatal bármennyire méltányolja is az annak alapjául szolgáló humánus célzatot, azért nem hagyhatta jóvá, mert a betegsegélyző pénztár alapszabályaiban ez irányban intézkedés nem történt és a szóban forgó vagyonrész eddig is kizárólag betegsegélyezési célra szolgált,* ***habár a pénztárnak előzőleg hosszu időn át módjában lett volna e tekintetben a mostan kifejezésre juttatott kivánságot törvényesen megengedett formában érvényre juttatni.***

A *Szamosvölgyi vasutat* a balesetbiztositási törvény kényszeriteni fogja a *nyugbérpénztár megalkotására, éppen ugy, mint a Déli vasutat is.*

A részvényesek szerettek volna könnyü módon tizezer korona alaptőkét szerezni erre a célra, mintha bizony nem hozna elég jövedelmet vállalkozásuk.

Az 1907. évi jelentés szerint a *Szamosvölgyi vasut* üzleti feleslege 1,044.666 kor. 50 fillér volt. 30.000-rel *több*, mint 1906-ban.

Hát nem telnék ebből a nyugbérpénztári alapra?

Az alkalmazottakat ugyis eléggé nyuzza a *Szv. V.* és még ráadásul a saját keservesen megkeresett garasaikból akarta volna a *Szv. V.* igazgatósága a nagylelkü játszani.

Szerencsére a *Munkásbiztositási hivatal* kitanitotta.

És ezt a leckét alaposan megérdemelte. Nagyon is ráfért már. Csakhogy a többi vasutvállalat cseppet se kacagjon a *Szv. V.* kioktatásán. Valamennyire ráillenék egy kis kioktatás. Egyik sem jobb a Deákné vásznánál.

Munkásbiztositás.

Az Országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztositó pénztár igazgatósága e hó 15-én rendkivüli ülést tartott. Hatvany József az ülést megnyitván, tudomására hozta az igazgatóságnak, hogy az állami munkásbiztositási hivatal törvényességi szempontból *nem találta jóváhagyhatónak* az Országos pénztár közgyülése által elfogadott *alapszabályok* azon intézkedését, mely szerint a betegsegélyezési járulékok *6 nap helyett 7 napra* lennének számitandók. Tekintettel arra, hogy ez az Országos pénztárra nézve évi 3 millió bevételi hiányt jelent, az elnök irásbeli előterjesztésében azt az inditványt terjesztette az igazgatóság elé, irjon fel

a pénztár a kormányhoz az 1907. évi XIX. t.-c. oly irányu módositása iránt, hogy a törvény 25 §-ában a kisipari alkalmazottakra nézve statuált az a kedvezmény, mely szerint ezek 2%-nál magasabb járulékkal nem terhelhetők, a törvény módositásával mielőbb helyeztessék hatályon kivül. Inditson a pénztár ebben az irányban széleskörü agitációt és kérje fel támogatásra az állami munkásbiztositási hivatalt. Dr. Mentsik Ferenc, dr. Walter, Dvorák, Garbai és Weltner igazgatósági tagok felszólalásai után az igazgatóság az elnök javaslatát egyhangulag elfogadta azzal a hozzáadással, hogy *a várható sulyos anyagi zavarok miatt a felelősséget magáról már most elháritja.* A napirend következő pontja gyanánt dr. Herczeg Ferenc, miniszteri osztálytanácsos, ideiglenes ügyvezető, ismertette a *szolgálati és fegyelmi szabályzatra* nézve az állami munkásbiztositó hivatal által kivánt változásokat és az elnökség nevében azok tulnyomó részének elfogadását javasolta. Az igazgatóság az előterjesztés értelmében határozott. Ezzel kapcsolatban Herczeg Ferenc jelentést tett arról, hogy a közgyülés által elfogadott 1908. és 1909. évi *költségvetések* jóváhagyása legközelebbre várható, minélfogva már most felhatalmazást kért az igazgatóságtól az elnökség részére, hogy a költségvetés jóváhagyása után a végleges szervezés iránt a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtehesse. Az igazgatóság a kért felhatalmazást megadta.

*

Ezzel kapcsolatban emlitjük meg, hogy a közgyülés által elfogadott alapszabályokat az Allami munkásbiztositó hivatal némi módositással jóváhagyta. Ilyképpen tehát mi sem áll most már utjában, hogy az egyes vasutak betegsegélyző pénztárai is végleg megalkossák alapszabályaikat. *A módositott alapszabályok 1908. évi augusztus hó 1-én lépnek életbe.* Ennek folytán nem lesz érdektelen a fizetendő napibérosztály-táblázatot ide iktatnunk, annyival is inkább, mert a máig is érvényben levő bérosztályok lényegesen módosittattak.

A betegség esetére biztositott tagok járuléka átlagos napibérosztályok szerint fizetendő.

Az átlagos napibérosztályok következőleg állapittatnak meg:

I.	osztály átlagos napibér	1·—
II.	„ „ „	1·50
III.	„ „ „	2·50
IV.	„ „ „	3·50
V.	„ „ „	4·50
VI.	„ „ „	5·50
VII.	„ „ „	6·50
VIII.	„ „ „	7·50

I.	oszt. tartoznak akik	1 K-ig bez.
II.	„ „ „ 1 K felül	2 „ „
III.	„ „ „ 2 „ „	3 „ „
IV.	„ „ „ 3 „ „	4 „ „
V.	„ „ „ 4 „ „	5 „ „
VI.	„ „ „ 5 „ „	6 „ „
VII.	„ „ „ 6 „ „	7 „ „
VIII.	„ „ „ 7 „ „	8 „ „

terjedő beszámitható napi keresettel vannak alkalmazva.

Heti, havi vagy évi fizetéseknél a szokásos munkanapokra eső kereset alapján történik az átlagos napibérosztály megállapitása. Ennélfogva a heti keresmény egyhatoda alapján, havi fizetéseknél a havi keresmény $^1/_{25}$-része, az évi fizetésnél pedig az évi keresmény $^1/_{300}$-része alapján történik az osztályokba való besorozás.

A járulékkulcs országosan 3%-ban állapittatik meg, amely hetenként 6 nap után számittatik és párosszámu fillérekre felfelé kikerekittetik. Ehez képest

az	I. osztályban hetenként	18 f.	A járulékok felét a munkás, felét a vasutintézet fizeti.
a	II. „ „	28 „	
a	III. „ „	46 „	
a	IV. „ „	64 „	
az	V. „ „	82 „	
a	VI. „ „	100 „	
a	VII. „ „	118 „	
a	VIII. „ „	136 „	

Ez a járulék az egész hétre fizetendő; ha azonban a munkaviszony tartama nem egész hétre terjed ki, akkor a járuléknak megfelelő hányada fizetendő, minden megkezdett nap egész napnak számit.

A munkaviszony megszakitása nélküli időleges szünetek figyelembe nem vétetnek.

Már most miképpen kell a betegsegélyző járulékot és a táppénzt kiszámitani?

Ide vonatkozólag álljon itt a következő példa:

Nagy János mühelymunkás napibére 3·60 korona. Ily módon a IV. osztályba tartozik. Egy hétre, vagyis 6 nap utáu tehát fizetendő 64 fillér betegsegélyző járulék. Miután azonban egy hónap 25 napnak tekintendő, fizetendő 4×6=24+1 nap után a járulék, vagyis 4×64 fillér = 2·56 korona és még ehez járul az 1 napra eső járulék 11 fillér, ugy hogy a fizetendő járulék 2·67 korona volna. Ennek a felét fizeti csak a munkás.

Már most az a kérdés, mennyi táppénz jár Nagy Jánosnak?

Nagy János, miután keresete 3·60 korona, a IV. osztályu átlagos napibér kereset, vagyis 3·50 korona után igényelhet táppénzt. Nagy János ennek az összegnek felét kapja táppénzül a betegpénztártól a hét minden egyes ***napjára, tehát az ünnep- és vasárnapokra is.***

A táppénz tehát naponként *1·75 korona.* Ehez az összeghez a Máv. 10%-ot ad a sajátjából vagyis $17^1/_2$ fillér minden napra, ugy hogy *Nagy János* mindössze $1·92^1/_2$ korona táppénzt kap.

Ha *Nagy János* azonban egyezményes munkás, ugy teljes napi bérét kapja táppénz gyanánt.

A biztositott tag elhalálozása esetében temetkezési segély jár a házastársnak, ilyennek nem létében az örökösnek. A temetkezési segély 30 koronánál kevesebb nem lehet és pedig jár:

az	I.	oszt.	tartozó	biztositott	után	30 K
a	II.	„	„	„	„	30 „
a	III.	„	„	„	„	50 „
a	IV.	„	„	„	„	70 „
az	V.	„	„	„	„	90 „
a	VI.	„	„	„	„	110 „
a	VII.	„	„	„	„	130 „
a	VIII.	„	„	„	„	150 „

Messzemenő volna valamennyi fontosabb szakaszát az alapszabályoknak ide iktatnunk.

Bennünket vasutasokat közelebbről érdekel az egyes vasutak betegsegélyző pénztárainak az ügye.

Ezek most valamennyien kell, hogy végleg megalakuljanak és ebben az esetekben sorra foglalkozni fogunk valamennyivel.

A boszniai vasuti munkások.

Ez évi junius hó 20-án végre némiképpen rendezték a bosznia-hercegovinai vasuti munkások bérviszonyait is. Ezt a fizetésrendezési táblázatot alább közöljük, megjegyezve, hogy az összes munkások 52%-a 1—2—3 fillér óránkénti béremelésben részesült. További 30% ujévkor fog ugyanilyen béremelésben részesülni, mig a fenmaradó 18% csak 1909. évi junius 20-án. A bosznia-hercegovinai vasuti munkások bérviszonyai — a mühelyi munkásságét kivéve, ahol ujabban 5%-os akkord is jár a napi bérhez — oly rendezetlenek még mindig, hogy lehetetlenség volt eddig tiszta képet alkotnunk róluk.

Ujabban három osztályba soroztattak a munkások, u. m. ipar- és segédmunkások és napszámosok.

Az egyes ágak kereseti viszonyai most a következőképpen rendeztettek:

Mühelyi és fütőházi ipari munkások.

*A munkaidő napi **kilenc órában** állapittatott meg.*

Minimális munkabér óránként 28 fillér.

A szolgálatukat kifogástalanul (!!) teljesitő munkásoknál az óránkénti munkabér következő módon emelkedik.

Az első 7 évben évenként emelkedik a munkabér, még pedig óránként 2 fillért, ugy, hogy 1 év után a 28 fillér 30-ra, 2 év után 32-re és igy tovább emelkedik az órabér. A 7-ik és 13-ik évek között már csak $1^1/_2$ évenként emelkedik az órabér 2—2 fillérrel. A 14-ik évtől az órabér minden 2-ik évben automatikusan emelkedik, még pedig a 20-ik évig 2—2 fillérrel, a 20-ik évtől a 22-ik évig 3—3 fillérrel. A 22-ik évtől az órabér $2^1/_2$ évenként emelkedik 3—3 fillérrel egész a 30-ik évig. Az utolsó béremelkedés a 33-ik évig 3 fillér, a 36 éven tul pedig 4 fillér óránként.

Ekkor éri el az illető az ezidő szerint megállapitott legmagasabb órabért, a 78 fillért.

A segédmunkások.

Ezeknek minimális órabére 26 fillér, 2 évenkénti automatikus béremelkedéssel, amikor is az órabér 2—2 fillérrel emelkedik.

A 14-ik évtől kezdődőleg a béremelkedés csak $2^1/_2$ évenként, a 21 évtől pedig 3 évenként történik.

A legmagasabb órabér 45 fillérben állapittatott meg.

A napszámosok.

Ezek órabére ezidő szerint a legalacsonyabb 22 fillérben, a legmagasabb 35 fillérben van megállapitva.

Az automatikus órabéremelkedés az első 6 év alatt 2—2 évenként 1—1 fillér. A 24-ik évig 3—3 évenként történik a béremelés, még pedig a 14 évig 1—1 fillérrel, ezentul pedig 2—2 fillérrel emelkedik az órabér. A 24-ik évtől kezdve 4—4 évenként emelkedik az órabér 2—2 fillérrel, mindaddig amig a 35 fillért eléri.

Összehasonlitás.

Lehetetlen párhuzamot nem vonni a magyarországi vasuti munkások helyzete és a boszniai kartársaké között. Legelső, ami szemünkbe ötlik, hogy ugy a mühelyekben, mint a fütőházakban már csak napi *kilenc óra* a munkaidő.

Ami a kereset nagyságát illeti, hát ez alacsonyabb ugyan, mint a magyarországi mühelymunkásoké, de a helyi viszonyokhoz arányitva nem rosszabb, mint nálunk.

Figyelmet keltő, hogy a mühelyekben is megteremtették már az *automatikus béremelkedést.*

Az ipari munkások automatikus béremelkedése határozottan jobb, mint pl. a Máv. fütőházakban. Mert mig pl. egy fütőházi munkás 3 év multán részesül csak 20 fillér napi béremelésben, addig odalen Boszniában már 1 év után napi 18 fillér, 3 év után napi 54 fillérrel emelkedik a keresete.

A nemipari munkások helyzete itt is, ott is sok kivánni valót hagy hátra.

És aligha fog addig megváltozni, amig a munkásság erőteljes szervezkedése erre nem kényszeriti a felsőbbséget.

A Konzum rendkivüli közgyülése.

Vasárnap, e hó 19-én nagyfontosságu és jövőjére messze kiható fontosságu *rendkivüli közgyülést* tartott a Máv. Konzum. Az alapszabályok reformja volt a napirend legérdekesebb pontja. Az igazgatóságnak a napirend idevonatkozó javaslatát *a közgyülés egy-két stiláris módositással, szakszerü vita után elfogadta.*

Nagyfontosságu a Konzum jövő fejlődésére nézve a közgyülés *majdnem egyhangu határozatával* hozott azon alapszabálymódositás, hogy az üzletrészeket *20 koronáról 30 koronára emelte fel.* Nagyfontosságu ez, még pedig azért, mert most lehetővé van téve, hogy a Konzum igazgatósága *oly reformokat és üzletmenetelt létesitsen, amely minden tekintetben ki kell hogy elégitse a Konzum-tagok érdekeit.*

Munkástársaink előtt, akik nem vehettek részt a Konzum közgyülésén, világosan kell állania, hogy miért kell most több anyagi áldozatot hozniok. A régi regime kibukása után a Konzumból kivonult a nagy tőke is. Ez nem baj, sőt egész helyes volt. A Konzum-tagok érdekét nem szabad a pénzükre nagy kamatot váró kapitalisták érdeke alá helyezni. Egy-egy ilyen nagytőkés kivonulása megrázkódtatás elé állithat egy ilyen jóléti intézményt. A Konzum tagjainak a gazdasági érdekeiért alakult és nem a tőkések pénzének kamatozására.

Azt hisszük, hogy kartársaink megértik, hogy ezt az áldozatkészséget önönmaguknak teszik meg most. A Konzumban oly sok kérdés és feladat vár megoldásra, hogy az anyagi áldozatnak egy parányija ez az áldozat, amit a tagok most egyszer s mindenkorra hoznak.

Mi most méltán elvárjuk az igazgatóságtól, hogy a reformok egész sorozata haladéktalanul életbe fog lépni. Nem csak arra kell most már gondolni, hogy a Konzum ügymenete megfeleljen a kivánalmaknak, hanem, hogy minden egyes tag az erkölcsi köteléknek teljes erejével tartozzon a Konzumhoz. Szóval: konzummozgalom mellett lehet csak erős Konzum. Mert a vasutasoknak a Konzum nem csak jóléti intézmény, hanem egyik harci eszközük a gazdasági függetlenségük elérésére.

Még egy érdemes adatot kell feljegyeznünk: a szentkoronás brigád hiányzott a rendkivüli közgyülésről. Nem kell keresnünk az okot, hogy miért. Egész egyszerü, most nem volt választás. Most nem volt alkalom, hogy a szentkoronás brigád olyan állásokba jusson, amely állásokból magának husosfazékakat faraghatna. A disznó is csak akkor röfög, amikor a vályukhoz eresztik.

A közgyülés lefolyásáról következő a tudósitásunk:

Délelőtt 10 órakor *dr. Krivácsi Géza*, a Konzum elnöke megnyitja a közgyülést, üdvözli a jelenlevőket, konstatálja, hogy a rendkivüli közgyülés alapszabályszerüen összehivatott és a *tagok határozatképes számban vannak jelen.*

Kelenffy Károly nyug. főfelügyelő a napirend előtt felszólalván, visszatekintést tett a Konzum fejlődésére, az alapszabályok reformját nem minden tekintetben tartja szükségesnek.

Margulit Kálmán röviden válaszol Kelenffy kifogásaira. A 3. § módositásánál ***Verbic Béla*** főmérnök kérdi az igazgatóságot, hogy a szakaszmódositásnál kikérték-e a jogtanácsos véleményét? Margulit Kálmán igenlő válasza után a közgyülés egyhangulag elfogadta a módositást.

Hosszabb vita fejlődött ki a 4. §-nál, amely az üzletrészek értékének felemeléséről szól.

Seitz Lajos (Pécs) az üzletrészek felemelése ellen szól. Azt az inditványt teszi, hogy engedjük el a kamatokat és a vissztérítést s ezt az összeget forditsuk a Konzum fejlesztésére.

Gáspár István (Északi főmühely) felvilágositást kér, hogy akinek több üzletrésze van, milyen arányban lesz az felosztva?

Kiss Miklós kijelenti, hogy pl. akinek ma 2 üzletrésze van, az vagy visszakap 10 koronát és marad 1 üzletrésze, vagy 20 koronát ráfizet és akkor marad továbbra is a 2 üzletrész birtokában.

Kelenffy Károly nyug. főfelügyelő *nem látja szükségesnek a gyors haladást* és azért nem szavazza meg a módositást.

Schneider András (Istvántelek) összehasonlitást tesz a külföldi és belföldi Konzumok között és kifejti, hogy csak ezen a módon lehet a Konzumot nagygyá tenni.

Mausz Elemér (Igazg. B/I.) *minden tekintetben helyesli az igazgatóság reformjait*, sőt igazán mondhatja, hogy a tervek, amiket az igazgatóság megvalósitani akar, csak ezen az uton érhető el.

Schwartz József (Igazg. A/I. é.) aggodalmát fejezi ki, hogy lesznek tagtársaink, akiknek nem lehet majd levonni a felemelt üzletrésztöbbletet, erre vonatkozólag felvilágositást kér. A felemelt üzletrészt igen, de a kamatlábemelést nem szavazza meg, mert a teljes vissztérités hive.

Verbic Béla főmérnök is szivesen szavazza meg a felemelt üzletrészt, csak az üzletrészek kamatjait tartja kicsinynek. Egyebek iránt a szakasz első bekezdését megszavazza.

Kiss Miklós igazgatósági tag hosszas beszédben magyarázza meg a fennálló körülményeket. Beszédében egyenként kitér a felhozott aggodalmakra és kijelenti, hogy erkölcsi felelősségének tudatában cselekszik. Ő mindenkor vállalja igazgatósági társaival egyetemben a Konzum vezetéséért a legteljesebb felelősséget. (Éljenzés.)

A közgyülés a 4. §-t 3 szavazat ellenében elfogadta.

A 6. §-hoz ***Verbic Béla*** főmérnök tesz inditványt, hogy az *üzletrészekre való felmondás irásban történjék, amit a kögyülés Margulit felszólalása után el is fogad.*

A 9. §-hoz szintén Verbic Béla tesz inditványt arra nézve, hogy e szakaszban szükségtelen, hogy a tagsági könyv megkapása kifejezve legyen, miután ez az 5. §-ban ugy is meg van. *A közgyülés a módositást Verbic inditványával elfogadta.*

A 10. §-nál Verbic főmérnök a *„termelés céljaira“* vonatkozó beszurását kivánja. Margulit Kálmán kijelenti, hogy ez esetben az alapszabályoknak messzehatóbb reformja lesz. Ez most szükségtelen. A közgyülés *az eredeti módositást fogadja el.*

A 12. § módositásában ***Schwartz József*** és ***Lévai Soma*** a tagok választói és szavazati jogának korlátozását látják. Mausz Elemér fentartani kivánja a módositást. Kiss Miklós kijelenti, hogy a szakasz módositása nem korlátozása a szavazati jognak, csak elővigyázati intézkedések a visszaélések korlátozására. *A közgyülés a szakasz módositását szótöbbséggel elfogadta.*

A 14. §-t vita nélkül változatlanul elfogadták.

A 15. §-hoz felszólaltak ***Verbic*** és ***Schwartz József***. Utóbbi inditványt tesz arra nézve, hogy a kizárt tag a rendkivüli közgyüléshez is felebbezhessen. Margulit Kálmán felvilágositása után Schwartz inditványát visszavonta. A szakasz módositását változatlanul elfogadta.

A 16. és 17. §-okat a közgyülés vita nélkül és változatlanul elfogadta.

Azután a közgyülés a rendes közgyülésen nem tárgyalt inditványokat tárgyalta. Mindkét inditvány fölött napirendre tér.

Még ***Verbic Béla*** főmérnök tagtárs tartott igen tanulságos beszédet a Konzum jövőjéről, egynéhány felvilágositást adván, mire ***Krivácsy Géza*** elnök a közgyülést lelkes éljenzés között bezárta.

Mindnyájunkat érhet baleset!

— Irta: **Dr. Kadosa Marcel.** —

— Negyedik cikk. —

Mi történik, ha a sérült sérüléseibe belehal?

Ez esetben hozzátartozói, tudniillik törvényes hitvese és törvényes gyermeke (az uj törvény szerint azonban bizonyos esetekben a szülők, nagyszülők unokák, törvénytelen és örökbefogadott gyermekek is) tartásdijat kapnak és pedig az özvegy élete fogytáig vagy ujabbi férhezmeneteléig, a gyermekek pedig 16 éves korukig.

Ez a kártérités is aszerint folyósittatik, amint az elhunyt tagja volt a nyugbérpénztárnak avagy nyugdijintézetnek vagy sem. Ha nem volt tagja, akkor a hátramaradottakat a munkásbiztositó pénztár kártalanitja, ha pedig tagja volt, akkor a hátramaradottakat a vasutintézet kártalanitja még pedig oly módon, hogy mindenekelőtt megállapitja, mi járna a hátramaradottaknak a nyugbérpénztár vagy nyugdijintézet szabályai szerint. Ha ez nem tenne ki annyit, mint amekkora kártéritést az uj törvény megszab, akkor a különbözetet a vasut pótolja.

Ezenkivül a temetési költségeket is megtéritik a hátramaradottaknak.

*

A kártalanitási eljárás a rendelet utasitása szerint hivatalból inditandó meg és a járadék haladéktalanul folyósitandó.

Sajnos, az efféle papiroson való sürgősség mindig csak irott malaszt marad. Az életben naponta találkozik az ember olyan esetekkel, amikor a kártéritésre jogosultnak az éhségtől elgémberedve kell Ponciustól Pilátusig szaladgálni, amig ügyét a hivatalos gépezet ezer reteszén keresztül tudja hajkurászni.

Részemről megengedem azt is, hogy abban is jóakarat vezette az igazgatóságot, amikor a kártalanitási eljárás lebonyolitását az üzletvezetőségekre bizta. Ezáltal a közvetlenebb, gyorsabb elintézését akarta biztositani. De megjövendölhetem, hogy az élet erre rá fog cáfolni. Száz eset közül nyolcvan lesz olyan, amelyben a kártéritésre jogosult nem lesz megelégedve az üzletvezetőség megállapitásával, jogvédőhöz fog fordulni, aki az igazgatóságnál fogja keresni megbizójának jogait. És az igazgatóság akkor se fog egyebet tehetni, minthogy felkérje az iratokat és maga állapitsa meg a kártérités véghatárát. Ezzel pedig temérdek idő és munka vész kárba. Ezt el lehetett volna kerülni azáltal — és szerintem ez lett volna az egyetlen helyes megoldás — ha a kártérités megszabását az igazgatóság jogügyi osztályára bizták volna, mert végső eredményben ugyis itt mondják ki az igazgatóság részéről az utolsó szót. Ami már ezután történik, annak a biróság a megmondhatója. Az üzletvezetőségek nem alkalmasak jogi kérdések elbirálására, mert nincs megfelelő jogi képzettségü személyzetük. A kártérités kérdése pedig bürokratikusan el nem intézhető, mert az igénylőknek oly óriási fontosságu érdeke forog szóban, hogy szinte minden esetben kénytelen lesz a kártéritést igénylő jogvédelmet igénybe venni. Nos hát én pedig előre is mondhatom: a magam részéről mindig azon leszek, hogy az ügyet az igazgatósághoz hozzam és itt intéztessem el, mert az üzletvezetőség bátortalan és önállótlan bürokratizmusa lehetetlenné teszik azt, hogy az ilyen nagyon is nagy önállóságot igénylő döntés ott gyorsan és kedvezően megtörténjen. Ezt az önállóságot csak a biztosság tudata adja, a biztosságot pedig csupán a konzekvenciákkal teljesen tisztában levő jogi képzettség nyujthatja.

Én nem mondhatok egyebet, mint azt, hogy ha e rendeletet ujból és ujból olvasom, azt a meggyőződést meritem belőle, hogy ez a rendelet nem fogja utját vágni a kártéritési kérdések körül eddig is divott herce-hurcáknak. A Batthyány-féle törvénytoldat teljesen bizonytalanná tette a helyzetet és igazán nem tudnám a lelkiismeretemre venni, hogy e bizonytalanságot meg ne kiséreljem százszor is a munkások javára érvényesiteni mindaddig, amig a biróság is be nem látja, hogy az 1874. évi XVIII. t.-cikkben megszerzett jogaitól a vasutasságot nem lehet megfosztani s nem lehet 1907-ben rosszabb helyzetet teremteni a balesetek áldozatai részére, mint a milyenben 33 esztendőn keresztül voltak. Ez példátlan kegyetlenség volna: ezt a törvény nem akarta, ezt a nagyszakállu, de kisbölcsességü gróf ur belekotnyeleskedése folytán került bele a törvénybe és az igazságszolgáalttás hivatása lesz azt onnan a törvény magyarázása után kiküszöbölni.

Önmagával szemben tartozó kötelessége tehát minden sérültnek, hogy jogtudós tanácsát kérje ki, mielőtt kártéritési igényének végleges megszabásába belenyugodnék.

Müforradalom a szentkoronás délivasutasok között.

Szitott elégedetlenség, leszerelt elégedetlenkedők.

A Déli vasut alkalmazottainak azon része, amely még mindig a szentkoronás szövetségtől várja helyzetének javitását, vasárnap délután a nagykanizsai városháza közgyülési termében kerületi értekezletet tartott, amelyen elhatározták, *hogy nem határoznak semmit.* Ennek a nagy hü-hóval, izgató röpiratokkal, éleshangu hirlapi támadásokkal meginditott akciónak előzményei ismeretesek.

A Vasuti munkások szövetségében tömörült déli vasuti kinevezettek és munkások nemrégiben sikeres mozgalmat inditottak a helyzetük javitása érdekében. A mozgalom eredményeképpen a Zágráb és Sziszek állomáshoz tartozó összes kinevezett alkalmazottak 10 százalékos állomási pótlékot és magasabb lakbérosztályba való sorozást; a munkások pedig 40 fillér béremelést kaptak.

Az öntudatos vasutasoktól kivivott eme fényes eredmények demorizálólag hatottak a szentkoronás szövetség déli vasutas tagjaira. Tömegesen jelentették be kilépésüket és csatlakoztak a munkásszövetséghez. Nagykanizsán két hét alatt százan felül léptek át a kinevezettek közül a munkásszövetségbe. A bomlás folyamata indult meg az egész vonalon.

Erre egyszerre észhez kaptak a szentkoronás korifeusok és felhangzott a vészkiáltás: *menteni, ami még menthető.* Vonyavka Károly központi számvizsgáló, junius hó 11-én a budai—déli kerület tagjait gyülésre hivta össze, amelyen egy hét pontból álló és ezidő szerint lehetetlen követeléseket tartalmazó ujabb memorandumot fogadtak el.

A memorandum tendenciája az volt, hogy a Déli vasut igazgatóságát kellemetlen helyzetbe hozza, amiért a zágrábi és sziszeki alkalmazottak részére a munkásszövetség által kivivott kedvezményeket megadta. A memorandumban követelték az összes magyarországi vonalak részére a fenti két állomás részére indokolt állomási pótlék megadását.

A memorandumot elküldték az igazgatósághoz s egyben megkezdődött ez agitáció munkája. A kitartó, rejtett célokért folyó munka meghozta gyümölcsét: Vonyavka Károlyt, az izgatót, az alárendelt visszteritési osztályból az elnöki osztályba s hozzá bizalmi állásba léptették elő. Közben megjött Brám vezérigazgató válasza az emlékiratra. A válasz gróf Batthyánynak szólt s bár udvarias formában, de *elutasitó* volt. Mindez azonban a legkevésbé sem gátolta a grófot abban, hogy megnyugvással tudomásul vegye a választ, amely őt szövetségi elnöki minőségében teljesen kielégitette. Most már csak az alkalmazottak kielégitéséről volt szó. Ez is megtörtént. A visszteritési osztály izgató Vonyavkája helyett az elnöki osztály csillapitó Vonyavkája indult el körutra, az alkalmazottak megnyugtatására. Ez sok volt már a szentkoronás kebleknek is. Hát csak Vonyavka méltó arra, hogy az igazgatóság jutalmazza? Hát mi kutyák vagyunk? Majd megmutatjuk, hogy minket is méltónak fognak találni a jutalomra — mondották egymásközt a főkolomposok. És igy született meg a soproni kerület mozgalmi bizottsága.

A mozgalmi bizottság ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy julius 19-én délután pont 2 órakor kitör a forradalom.

A forradalom kitörésének időpontját röpiratban hozták a „szentek" tudomására.

Ennek a felhivásnak a nyomán felbuzdult a szentkoronás lelkesedés, megmozdult a lomha tömeg s hinni lehetett, hogy most, vagy soha, de céljukat elérik. Nos, el is érték, de nem valamennyien. Az ugynevezett mozgalmi bizottság tagjai azonban igen. Az országos gyülés előtt néhány nappal rendkivüli előléptetések történtek, amelyeket mult számunkban már leközöltünk.

Ilyen előzmények után virradt fel a nagy vasárnap, amely fordulópontot képezett volna a szentkoronások mozgalmában.

Az országosnak, nyilvánosnak és minden déli vasutasnak rendezett gyülésen megjelentek a déli vasutasok százai, akiknek legnagyobb része azonban a munkásszövetség tagjai sorából került ki. Ez pedig nagy baj volt, mert nem lehetett volna a radikális utra terelt, de a lekenyerezett vezéreknek most már kellemetlen mozgalmat leszerelni.

A „szentek" azonban nem estek kétségbe, hiszen Kanizsán voltak, ahol a hatóság nagyon szivesen tesz apró szivességeket a jó gyermekeknek. Most is megtette azt, hogy az országosnak, nyilvánosnak jelentett gyülést a „szentek" könyörgésére átminősitette kerületi értekezletté, amelyen csak a szentkoronás kerület tagjai vehetnek részt.

Igy történt azután, hogy a kora délután megjelent sok száz munkást *a közgyülési terem előtt a rendőrség fogadta és megtiltotta a bemenetelt.* A munkások küldöttséget menesztettek a főkapitányhoz, hogy tiltakozzék az ellen a gaz eljárás ellen, hogy röpiratok ezreivel felcsalták őket Kanizsára és most kitiltják őket a gyülésről. A főkapitány személyesen eljött a helyszinére és — *jóváhagyta a perfid eljárást.*

Ezután zárt ajtók mögött kezdette meg tanácskozását a halotti gyülekezet. A tanácskozás folyamán gyakran esett szó a munkásszövetségről, annak sikeres munkálkodásáról, ami minden alkalommal nagy, lelkes éljenzést váltott ki a jelenvolt, ma még szentkoronás altiszt- és szolgaszemélyzet köréből. A teremből kizárt öntudatos vasutasoknak meg volt az az elégtételük, hogy csak őket tudták a szentkoronás hivatalnokvezérek kizárni a teremből, de a haladás szellemét nem, az már erősen kikezdte a soraikat. A gyülésről a következőkben számolunk be:

A gyülést Rosenheim Samu mérnök, a nagykanizsai kerület elnöke nyitotta meg. Bejelentette, hogy „tévedés" folytán hirdettek országos gyülést, tehát csak kerületi értekezletet tartanak. Arról azonban szóval sem emlékezett meg, hogy a rendőrökkel kizárta az alkalmazottak nagy tömegét, akik nem tartoznak a szentkoronás szövetség szárnyai alá. Ezután megválasztatta magát elnökké.

A gyülésen a felügyeleti hatóságot Uray Zoltán, vasuti és hajózási főfelügyelő képviselte. A vasutas szövetség központja részéről Krammer Gyula ügyvezető és Lorber József titkár jelentek meg — privatim.

Az elnök üdvözli a megjelenteket, ugyszintén Uray vasuti és hajózási felügyelőt, akinek alkalma lesz meggyőződnie arról, hogy a céljuk az, hogy a redukált kivánalmaikat emlékiratba foglalva, felterjesszék ismét az igazgatósághoz. A sajtó és az osztrák szövetség küldöttének üdvözlése után tér arra, hogy mik voltak a mai gyülés előzményei. Ismerteti a Vonyavka-féle memorandumot, amely szerinte egyedül oka annak, hogy a tulzott követelések miatt a jelen helyzet előállott. A feladat — szerinte — az, hogy miképpen lehetne reparálni azon hibát, amit Vonyavka elkövetett. Tiltakozik a „Vasutas Szövetség"-ben foglalt ama állitás ellen, mintha ők törvényellenes cselekedetre készülnének, mert ellenkezőleg, a minimumra akarják redukálni kivánságaikat. *A központi közlöny csak rontott a helyzeten, amit a munkásszövetség most kihasznál.* A cikk eltévesztette célját. Nem hogy csillapitott volna, ellenkezőleg, még nagyobbra szitotta az elkeseredést. A nagykanizsai memorandumot, amelyet a vasut igazgatósága, ugy látszik, nem kapott kézhez, ujra az igazgatóság elé kell terjeszteni.

— Elég volt a memorandumozásból!

— Már nem kérjük a szövetség közbenjárását — kiáltották minden oldalról.

Authenried a soproni kerület határozatát indokolja, miközben igyekszik magát a radikalizmus vádja alól tisztázni. Végül kijelenti, hogy a budai kerület nem volt illetékes az összesség nevében határozni. *Kikelt Vonyavka ellen, valamint a központi vezetőség lanyha működését birálta, mint amely kitünő reklám volt a munkásszövetségnek.* A határozati javaslat elfogadását kéri, azonban azon résznek a kihagyásával, amely a Déli vasut igazgatósága ellen irányul. (Ejnye, ejnye, miért csak az előléptetés után?)

Buchwald Ernő határozati javaslatot nyujt be, amely szerint végrehajtó bizottság választandó, amelynek feladata volna két hónapon belül uj értekezletet egybehivni, miután ezen idő alatt az osztrák Staatsbahn alkalmazottainak a fizetése rendezve lesz és a Déli vasut igazgatóságát a szava köti, hogy azon az alapon rendezi a saját alkalmazottai fizetését is. *Buchwald* előterjesztését nagy zajban tette meg. „Nekünk nem kell osztrák rendszer" stb. jellemző közbeszólások hangzottak. Az elnök többször félbeszakitotta *Buchwaldot* és nem akarta megengedni a határozati javaslat felolvasását. Winkler főmérnök, a székesfehérvári kerület elnöke, mondott ezután éles birálatot a központi vezetőség eljárása fölött. *Példaképpen állitotta ezzel szembe a munkásszövetség működését, ami lelkes éljenzést keltett. Krammer Gyula* központi ügyvezető alelnök tett azután kinos kisérletet, hogy magyarázatát adja a szövetségi közlöny kirohanásának a Déli vasuti alkalmazottak mozgalmával szemben. Ez a kisérlet azonban csufos felsüléssel végződött.

Szerinte a cikk, igaz, szerencsétlen volt, de irójának intenciója nem volt rossz. Csak az irásmü volt szerencsétlen, a mondatszerkesztés helytelen. Helyesli, hogy a gyülés bizottságot válasszon, legalább lesz egy szerv, amely a Déli vasutasok ügyében tanácscsal látja el a vezetőséget. Batthyány jóhiszeműen járt el. *Baron* (Budapest), *Prikkler* (Zágráb) felszólalásai után Vadacsy kijelenti, hogy a központi vezetőség egyik tagja azt a kijentést tette: *„Akinek nem tetszik a vezetőség eljárása, lépjen ki a szövetségből".*

Krammer Gyula megállapitja, hogy ilyen kijelentésre senki felhatalmazást nem kapott, mire *Vadacsy* kijelenti, hogy *Vonyavka biztatta igy a szövetség tagjait. A gyülés percekig tüntetett Vonyavka ellen.* A tiltakozás lármája csak akkor mult el, amikor *Molnár fütőházi főnök* (Barcs) emelkedett szólásra ***és megfenyegette a szövetséget, hogy ha nem lesz eredménye a memorandumnak, a Déli vasutak ahoz a szövetséghez fordulnak, amely tudja, hogy mit csináljon.*** (Viharos éljenzés.)

Ezután minden jelentősebb esemény nélkül befejeződött az ismét elbolonditott „szentek" gyülése.

Senki sem tudta megmondani a gyülés célját. Senki sem tudta, hogy mit határoztak, hogy mit fognak a közeli jövőben cselekedni.

Akik mégis akartak valamit tudni a déli vasutasok jövőjéről, azok siettek a munkások részéről egybehivott gyülésre, ahol sok száz kinevezett és munkás nagy lelkesedés közepette hallgatta a szónokok előadását a szentkoronás vezérek ujabb árulásáról, a tagok becsapásáról.

Ez a gyülés vasárnap délután a *Gőzfürdőhöz* cimzett helyiségben zajlott le és szinte készületlenül, egész váratlanul hivták egybe, mégis százával jöttek össze a vasutasok.

E gyülésen foglalkoztak a tudósitásunkban részletesen megirt déli vasuti szentek gyülésével és kifogásolták, hogy e gyülésen a munkásszövetség tagjait nem engedték résztvenni. Felszólaltak: *Tóth* György, *Cservenka* Miklós, *Faragó* Dezső és *Fellner* Béla. Elhatározták, hogy a déli vasutasok érdekében az öntudatos vasutasok utjain fognak haladni a teljes győzelem felé.

LEVELEZÉS.

Kolozsvár. (*Munkássors és üldözés.*) Szomoru napra viradott e hó 15-én *Solymosi Gyula* munkástársunk. Munka közben ugyanis, amint a körfürészen dolgozott, *jobbkezét teljesen összeroncsolta,* ugy hogy két ujját a kórházban levágták.

Erről csak ennyit irhatnánk, ha nem volnának szomoru előzményei ennek a balesetnek. De itt nemcsak a rendszer a hibás, amely ma egyik munkásra hoz szomoru véget s holnap a másikra. Itt az osztályvezető keze és esze is közrejátszott, mert a mindenható osztályvezető ur feltette magában, hogy ő tönkreteszi Solymosit. Régi keletü a dolog, de az utolsó felvonás csak ujév óta játszódott le. Munkástársunk ugyanis ideges, gyenge beteg ember, amit az orvosok is bizonyitanak. De egyben igazolják azt is, hogy terhesebb munkára nem képes és nem alkalmas. Solymosi kérte is ugy a műhelyfőnököt, mint az osztályvezetőt, hogy ne tegyék csoportba, hanem tegyék egyedül könnyebb munkára, mert ő tudja, hogy a csoportban nem tud, gyengesége miatt, oly szorgalmat kifejteni a csoport érdekében, mint kellene. Ő pedig nem akar terhére lenni senkinek, mert tudja, hogy ebből előbb-utóbb kellemetlenség származik. *Hosszu* főmérnök erre nem volt hajlandó, mert előtte munkástársunk csak *„szimuláns, tekergő, nemzetközi gazember"* volt. És ahelyett, hogy kérését teljesitette volna, behivatta az összes asztalos és bognár csoportvezetőket és megkérdezte, hogy melyik vállalja el Solymosit olyan feltétel mellett, hogy őt minden terhes munkától megkiméli és felelősséget vállal érte, hogy semmi baja nem fog történni? Persze egy sem vállalkozott és igy minden további kérdés nélkül *Farkas Béla,* akkor még csoportvezetőhöz osztotta be, *állitólag a felügyelő ur rendelete folytán,* oly cimen, hogy a *Farkas-csoport* ugyis a rezsi munkát csinálja és annál könnyebb munkát nem adhat munkástársunknak. Pedig lett volna. Pld. a portárcsa szegezés, de amikor ezt emlitették neki, hallani sem akart róla és azt mondta, hogy a Zsáki-csoportba, ahol a portárcsa készül, nem teheti, mert Zsákival nem tudnának egyezni, Zsákitól pedig azt a munkát el nem veheti. Hogy miért nem? Mert Zsákinak a hallgatását csak a portárcsakészitéssel lehet megvásárolni, mert az igen jó munka s amellett félhónapokat dolgozhatott a főmérnök ur magáncéljaira az állam anyagából és ugyszintén a saját céljára is rendkivül sokat, amit már többször is megirtunk és alkalomadtán bizonyitani is fogunk.

És jellemző erre a gyászalakra, hogy azt merte mondani, amikor munkástársunkat a baleset érte: *„Biztosan valami röpiraton járt az esze és azért vágta el a kezét."* Az azonban nem jut már az eszébe, hogy amikor ő a saját részére készitett és hozzá tiszta diófából függönytartót, mikor a rudtartó lábat furta, egyet a furógép kikapott a kezéből és ugy csapta meg a könyökét, hogy hat hétig munkaképtelen volt. Akkor hol járt az esze? Nem félt akkor a betegpénzt elvenni és ezzel az intézetet is kárositani, mert nem az államnak folytatott munkaközben érte a baleset, hanem igenis az állam meglopása alkalmával. Vagy pedig hol járt az esze, mikor az ütközőtárcsát esztergályozta és az ketté hasadt s az elrepülő darab ugy vágta fejbe, hogy elszédülve esett hanyat. Talán akkor is azon gondolkodott, hogy miféle esztergályosmunkával kellene disziteni a főmérnök ur szobáját? Lássa, lássa, sokkal jobb lett volna magának is röpiraton gondolkodni, mert az nem büntetendő cselekmény, de a lopás az igen, ha mindjárt a főmérnök palástolja is.

Sarajevo. (*Gyászalakok.*) Mint mindenhol, ugy nálunk is akad egy-két Máriakongregációs gyászalak, akik ott ólálkodnak a munkások körül, biztatva őket a szervezetből való kilépésre. Nem is kell mondanunk, hogy ezek az alakok a munkásság söpredékét képezik és akik a munkásság előtt mint piszkos száju szenyalakok ismeretesek.

Ez a társaság azokból a szemétalakokból áll, akik a szervezetből mint aljas elvárulók ki lettek dobva, vagy mint ilyenek nagy bölcsen kiléptek, mert nem akarták magukat a kidobásnak kitenni. És ez a szemétnépség mer a szervezet ellen támadni? Ezek a gézenguz alakok akarják megbontani sorainkat, akikért a szervezett munkásság többet tett, mint bármelyik becsületes, józan munkásért?

Addig hallgattak, mig az öntudatos munkásság kivivta részükre a béremelést, addig nem vonitott egy se.

Most azonban már kórusban ugatnak, mert telik nekik is penészes kenyérre és ezek ezzel *„meg vannak elégedve“*.

Alkalomadtán névszerint is foglalkozunk velük. Annyit azonban már most is jelzünk, hogy csak ugassanak. Mert a kutya ugat, a karaván halad . . .

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76–01.

Értesités.

A központi irodában a hivatalos óra délelőtt 9 órától 1 óráig és délután 3 órától este 7 óráig tart.

Tagtársainkat értesitjük, hogy összes szóbeli ügyeik csakis 6 órától 8 óráig, ünnep- és vasárnapokon pedig délelőtt 9 órától 12 óráig intéztetnek el.

A helyi csoportok vezetőségeit arra kérjük, hogy a taggyülések hirdetése alkalmával a gyülés helyét *és óráját* is sziveskedjenek a központi irodának bejelenteni. E nélkül érkező bejelentések közlése a szaklapban teljesen céltalan.

A helyi csoportok közleményei.

Az ujzsolnai tagtársak sziveskedjenek tagsági könyvecskéiket ellenőrzés végett a bizalmiférfiaknak átadni.

Az istvántelki helyi csoport vezetősége felkéri a tagtársakat, hogy tagsági könyvecskéjüket ellenőrzés végett a helyi csoport vezetőségéhez szolgáltassák be.

A budai helyi csoport vezetősége felszólitja hátralékos tagjait, hogy hátralékaikat rendezzék, mert ellenkező esetben az alapszabályok értelmében a tagok sorából törülni fogja.

A nyugati helyi csoport könyvtára minden kedden este 7—8-ig van nyitva. A kibővitett könyvtár jegyzéke is megjelent s darabonként 12 fillérért kapható.

A sátoraljaujhelyi helyi csoport julius hó 8-án tartott vezetőségi ülésén hozott határozata értelmében értesitjük tagtársainkat, hogy akik három hónapnál többel nincsenek elmaradva a tagdijaikkal, azok minden pénteken és szomban este $^1/_2$6-tól $^1/_2$8-ig a csoport helyiségében lapjaikat átvehetik. Azon tagtársaink, akik három hónapnál régebben vannak elmaradva a tagdijaikkal, a lapra igényt nem tarthatnak, mig tagdijaikat nem rendezik.

A szolnoki helyi csoport julius hó 25-én, este fél 8 órakor, a Deutsch-féle vendéglőben (Malom-utca) taggyülést tart, amelyre a tagtársak szives megjelenését kéri *a vezetőség.*

A szegedi helyi csoport augusztus hó 1-én, szombaton este 8 órakor, egyleti helyiségében *rendkivüli közgyülést* tart. *Napirend:* 1. Elnökválasztás. 2. Beszámolás a félévi müködésről. Felszólitjuk az összes tagokat, hogy valamennyien jelenjenek meg a közgyülésen, amelyen a központ is képviselve lesz. *A vezetőség.*

A Máv. gépgyári helyi csoport folyó hó 26-án, vasárnap délelőtt 9 órakor, az Orczy-ut 47. szám alatti Melicher István-féle vendéglőben rendes havi *taggyülést* tart. Pontos megjelenést kér *az elnökség.*

LAPZÁRTA UTÁN.

Megalakult a mozdonyfütők temetkezési segélyegyesülete.

Mult heti lapunkban jeleztük, hogy a mozdonyfütők 22-ére rendkivüli közgyülést hivtak egybe, hogy állást foglaljanak a miniszteri leirat dolgában, amely tudvalevőleg a szövetség helyett *csak jótékonysági egyesületet hajlandó engedélyezni.*

A közgyülés f. hó 22-én, a József főherceg-szálloda nagytermében tartatott meg.

A közgyülésen kialakult hangulat megelégedéssel tölthet el minden embert, aki a haladásnak hive, mert bebizonyosodott, *hogy egynéhány kapaszkodni vágyó elvtelen egyén kivételével*, valamennyien egy modern, osztályharc alapján álló egyesület megalakitását óhajtották.

Az elnyomott s a haladás, a müvelődés minden eszközétől elzárt fütői kar óriási zajjal és felháborodással hallgatta meg a miniszteri leirat ama részének a felolvasását, amely megtiltja az alakulandó egyesületnek: hogy ***a tagok társadalmi helyzetének emelése és a kartársias együttérzés ápolásával foglalkozzék.***

De megtiltotta az óvatos miniszter azt is, hogy a társszövetségektől érkezett átiratokat tárgyalja vagy azok fölött határozzon.

Ezekkel a tiltó rendelkezésekkel azután a tervezett szövetség teljesen egy ***temetkezési segélyegyesület*** nivójára sülyedt.

Azonban még ezen a ponton sem állott meg a miniszteri tilalom, mert a tervbe vett segélyeket törölte és lényegesen leszállitott segélyek megállapitását követelte.

Ilyen körülmények között nem lelkesedett már senki — egynéhány felbérelt alakot kivéve — a temetkezési egyesületért.

Többen a küldöttek közül eltávoztak, amidőn nyilvánvalóvó lett, hogy milyen egyesülettel akarja megajándékozni a miniszteri kegy a mozdonyfütőket. Akik ezek után is ott maradtak a jobbérzésü fütők közül, azok a tárgyalásokban már részt sem vettek, sőt kijelentették, hogy társaikkal egyetemben csatlakozni fognak a mi szövetségünkhöz.

Délfelé Kertész Ármin ügyvezető ur összeszedte hiveit és a közgyülés határozata nélkül elindult Budára, Szterényi államtitkárhoz, hogy megsürgesse a már rég beadott emlékirat elintézését.

A gyülés egész lefolyása az elfogulatlan szemlélőre is azon benyomást tette, *hogy néhány, hivatalból kirendelt egyéntől eltekintve*, senki sem vár semmi jót, üdvöset és maradandó alkotást, a fütői kar javára, a hivatalos kényszer folytán született segélyző-egyesülettől. Egyedül tán csak a jelenlegi vezetők várnak attól „jót“, ha egyébért nem, hát a tiszteletdijjakért.

A gyülés lefolyásáról, valamint az államtitkárnak a küldöttséghez intézett beszédével lapunk legközelebbi számában foglalkozunk.

*

Felkérjük lapunk olvasóit, hogy jó eleve figyelmeztessék a mozdonyfütőket lapunk legközelebbi számára, amely részletesen, a legnagyobb alapossággal fog foglalkozni a közgyülésen elhangzottakkal, valamint a mozdonyfütők helyzetével.

VEGYES.

Felhivás

az üzletvezetőségek székhelyén levő helyi csoportokhoz!

Felkérjük a fenti helyi csoportok vezetőségeit, hogy a kerületi nyugbérpénztár és a fegyelmi biróság tagjainak névsorát e hó végéig a szerkesztőség oimére okvetlenül küldjék be. *A szerkesztőség.*

Simon József, a Világitási munkások országos szövetségének elnöke, hirtelen elhunyt. Az alig 36 éves, sokat küzdött elvtárs szerencsétlen véget ért. Vasárnap délután temették óriási részvét mellett. Az elhunyt elvtárs ravatalára a *Vasuti munkások szervezete* is koszorut helyezett. Kegyelettel őrizzük emlékét!

Ki látta? *Beck* István 10. sz. pályaőr Nagymártonban (Sopronmegye) nevelt fiát, *Vida* Mihályt keresi. A 11 éves, nyulánk termetü fiu magyarul és németül beszél. Az arca keskeny, orra hosszukás, haja gesztenyeszinü. Nadrágja, kabátja fekete volt, fehéres csikokkal. Mellénye nem volt. Barna kalappal és mezitláb ment el hazulról. Valószinüleg *Mór* felé (Fehérmegye) vette az utját. Aki tud valamit róla, irjon a fenti cimre.

Felolvasások a Népszava érdekében. A *Népszava* kiadóhivatala folytatja azt az akciót, amelynek már eddig is fényes az eredménye: felolvasásokat tart a vidéki szervezetekben *a politikai helyzet és a sajtó* cimmel. A felolvasások célja az, hogy megvilágitsák a sajtó: a *Népszava* nagy fontosságát és rámutassanak arra, hogy az általános választójogért való küzdelemben milyen döntő szerepe van a sajtónak.

A legközelebb megtartandó felolvasások sorrendje a következő:

Beszterce: e hó 26-án délután 3 órakor, *Dés:* e hó 27-én este 8 órakor, *Zilah:* e hó 28-án este 8 órakor, *Szilágysomlyó:* e hó 29-én este 8 órakor.

A pécsvidéki bányamunkások — számszerint háromezren — hét hét óta bámulatos szivóssággal, rendithetlen összetartással folytatják a harcot kenyérért a gőgös, lelketlen bányatársasággal szemben. A munkások a végsőkig el vannak szánva. Készek hónapokon át is harcolni mindaddig, amig az igazgatóság szerény követeléseiket nem teljesiti.

A szakszervezeti tanács felhivja Magyarország szervezett munkásságát, hogy a pécsvidéki bányamunkásokat elszánt és kemény harcukban erejükből telhetőleg anyagilag támogassák. Segélyek Szőke Sándor elvtárshoz (Pécs, Radnits-utca 23) küldendők.

Szentek a Munkásszövetségért. A sziszeki helyi csoport figyelemreméltó levél kiséretében érdekes nyugtázást küldött be hozzánk. A levélből kitünik, hogy a szentkoronások is belátják már, hogy helyük a küzdő vasutasok táborában van és éppen ezért örömmel nyitották meg erszényüket, amikor a sziszeki helyi csoport részére a következő adományokat nyujtották: Walera Ferenc 6.—, Smesny József 2.—, Reberschak Ferenc 2.—, Weszely Ferenc 2.—, Pillmayer Ferenc 2.—, Nesznera Ferenc 2.—, Soós Mihály 3.—, Penz József 2.—, Pokos Ferenc 1.—, Gold Henrik 2.—, Molnár 1.—, Kovács István 2.—, Molvarécz Zsiga 1.—, Schillberger I. 2.—, Suplika György 2.—, Leimann András 2.—, Szabó István 2.—, Sztrublics János 3.—, Engel János 1.—, Horváth Mátyás 2.—, Molvarécz Jenő 2.—, Pammer Mikó 1.—, Altmann György 1.—, Horváth József 1.—, Richter Adolf 2.—, Gross Lipót 2.—, Kamondy Mihály 2.—, Takács Sándor 2.—, Kostyák Ferenc 2.— korona. A vezetőség ezuton mond köszönetet az adományokért, amelyet éppen az tesz értékessé, hogy az *ellentáborból jöttek.*

Kérelem. Mennyi idő alatt készülhet el egy asztalos egy *Bh* (1632. sz.) kocsi teljes fényezésével? Névleg a belsőrészek ki- és felszerelésével, az ablakzárkeretek és zárólécek, 5 tolóajtó, klozetrészek, mosdó, 6 bejáróajtó behuzásával és fényezésével. Egyben kérem az ezért járó dijazást is velem tudatni. *Fischer Ferenc.*
(Temesvári műhely.)

Kiadóhivatali üzenetek.

Felkérjük a helyi csoportok vezetőségeit, hogy az 1908. évi 13. számu lapunkból fennmaradt példányokat haladéktalanul küldjék be hozzánk.

Szerkesztői üzenetek.

Rózsaszinü papir. A cikk első részével már többször foglalkoztunk. Mellőznünk kellett. A másik része jó. Más cim alatt hozzuk is, köszönjük is.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.